

PREZENTAREA ITEMILOR PAS CU PAS

SUBIECTUL IA

Itemii 1, 2, 3, 4 și 5

Dragi elevi, *primii cinci itemi* vizează următoarele conținuturi de LECTURĂ:

- cuvinte-cheie, idee principală, idee secundară, temă;
- strategii de comprehensiune: inferențe simple (relații cauză–efect, problemă–soluție etc.); reprezentări mentale, integrarea informațiilor textului în propriul univers cognitiv și afectiv etc.

Pentru a veni în ajutorul vostru, v-am pregătit, mai jos, un fișier teoretic, care cuprinde câteva observații privind tipurile de itemi posibili și sugestii pentru rezolvarea acestora.

TIPURI DE ITEMI OBIECTIVI	OBSERVAȚII
1. Identifică o anumită informație dintr-un text continuu/ discontinuu, privind un anumit personaj/ o anumită persoană.	Citește textul cu atenție pentru a opta pentru varianta corectă! Ai în vedere existența unor variante cu informații asemănătoare.
2. Transcrie, din textul 1/2, doi termeni dintr-un câmp lexical menționat.	Fii atent(ă) la identificarea termenilor din câmpul lexical indicat!
3. Stabilește corectitudinea/ incorectitudinea unor enunțuri, bazându-te pe informațiile din text.	Citește cu atenție textul pentru a bifa răspunsul în căsuța corespunzătoare.

EXERSEAZĂ-ȚI COMPETENȚELE DE RECEPTARE A UNUI TEXT!

FIȘA DE LUCRU I

Itemii 1, 2, 3, 4 și 5

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde cerințelor formulate.

TEXTUL 1 ▶

Egon simți că se cufundă în somnul cel mare și negru... Dar un bot cald, o răsuflare fierbinte îi atinse obrazul. Ursul îl împingea, mirat de nemișcarea omului. Îl împingea, îi lungea obrazul, nările, ochii. Se trăgea îndărăt așteptând. Nu înțelegea de ce stau oamenii aceștia încremeniți, de ce n-au glas, de ce nu ridică mâinile, de ce nu se deșteaptă din somn. [...]

Egon deschise ochii. Își adună toate puterile și glăsui:

— *Otto! E Fram. Fram... Mă auzi? Fram, de la circul Struțki. [...]*

Atunci, abia atunci, cu judecata lui învățată de la oameni, Fram înțelese! Și nu stătu mult la îndoială. Mătură zăpada cu labele; îngrămădi oamenii alături, se culcă peste ei să-i încălzească. Oamenii erau atât de desprinși de lumea aceasta și atât de sleiți de puteri, încât nu încercau să priceapă ce se întâmplă cu dânșii. [...]

Când au deschis ochii, o blană grea, dar fierbinte, le apăsa piepturile. Au încercat să miște întâi o mână, și pe urmă un picior. Mâna se supunea. Piciorul se supunea. [...]

— E Fram! Nu-ți spuneam eu că e Fram?...

Vânătorul sări în picioare. Se clătina de foame. Se rezemă de stâncă de gheață și merse împleticindu-se până la ursul alb. Nu putea spune gândul întreg, așa cum creștea în creierul lui istovit. Rostea numai:

— Ceea ce ai făcut tu, Fram... Ceea ce ai făcut tu, Fram...

Și, cu obrazul ascuns în blana ursului, începu să plângă. Otto se ridică și el. Erau acum doi oameni, doi vânători de urși, sprijinindu-se fără putere, la pieptul unui urs. Fram îi îndepărtă încet cu labele. El știa oamenii albi mai tari și mai mândri. Pe urmă, mai înțelegea acum că nu era timp de bocete femeiești. Undeva, aproape, avea o peșteră cu proviziile lui. [...]

Cu botul pe labe, Fram asculta cu ochii închiși. Nu muzica îi plăcea lui. Ci amintirile pe care le deștepta această muzică. Orașele de departe, înviind cu soarele cald de acolo, cu luminile lor multe, cu străzile și grădinile lor. Copiii întinzând cornetul cu bomboane ca să-l împartă Fram cu alții; mâinile sfoase abia îndrăznind să-i atingă blana cu o dezmiardare ușoară.

Corabia sosi cu semne de mare grabă. Ancorase în larg și trimisese două bărci să încarce blănurile vânătorilor. Fram privea și înțelegea. În ochii lui era o rugămintă. Oamenii priveau și nu înțelegeau.

— Îmi pare rău să-l lăsăm aici... vorbi Egon. Parcă m-aș despărți de un prieten.

— Dar e făcut pentru viața de aici. Asta e soarta lui... Adu-ți aminte că atunci când l-au adus, îl trimisese circul Struțki tocmai fiindcă tânjea după locurile lui, de aici, de la el de acasă...

Amândoi vânătorii intraseră în colibă, să verifice dacă n-au mai uitat nimic. Când au ieșit, Fram se făcuse nevăzut. L-au căutat. L-au strigat. [...]

— Privește! rosti vânătorul cu uimire. Te mirai unde e Fram. El e gata imbarcat.

Ne-a luat-o înainte!...

Intr-adevăr, Fram se urcase în barcă. Stătea cu spatele întors înspre insulă. În jurul lui, marinarii încercau să-l alunge. Dar Fram stătea neclintit, una cu barca.

— Așadar, sfârși Egon, îl luăm cu noi! E dorința lui. N-o spune, dar o arată destul de lămurit. Amândoi vânătorii au coborât țărnul de stâncă. Lopețile au început să despice apa, spre corabia din larg.

— Iubite Fram, nici nu întorci ochii? îl întrebă Egon. Nici nu-ți iei rămas-bun de la țara ta? Bagă de seamă, de astă dată e pentru totdeauna...

Fram, cu spatele întors spre deșerturile polare, privea înainte, spre lumea cea de departe, de dincolo de ghețuri și de ape.

TEXTUL 2

Ursul polar este un mamifer mare, greutatea acestuia ajungând până la 300–600 kg. [...] Are o blană de culoare albă. [...] Are un strat de grăsime albă sub piele, care îl ajută să se protejeze împotriva frigului. [...] Este un înotător excelent.

Ursul, ca totem^{*}, simbolizează viața trăită în liniște și în armonie. Ursul este un simbol al puterii, al rezistenței. Specific zonei pacifice nord-occidentale sunt cei doi urși (*Ursus americanus* și *Ursus arctos horribilis* – grizzly). [...] Grizzly a atras atenția băștinașilor datorită puterii, fiind considerat protector al casei. În unele legende este considerat prințul care se va căsători cu cea mai frumoasă fată din acea comunitate. În folclorul românesc, ziua ursului este pe 2 februarie sau Stretenia atunci când se practică ritualurile viilor. Se mai numește Martinul

cel Mare și se crede că în această zi ursul iese din bârlog și joacă, iar dacă își vede umbra mai doarme șapte săptămâni pentru că atunci se termină iarna, dacă nu, vine primăvara și nu mai hibernează.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Urs_polar

* **totem** – simbol mitic (animal, plantă sau, rar, obiect) considerat de unele triburi primitive ca strămoș și protector al populației respective și venerat ca atare.

A. Scrie răspunsul pentru cerințele de mai jos cu privire la textele date.

1. Transcrie, din textul 2, doi termeni din câmpul lexical al *tradițiilor*.

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Egon a simțit la un moment dat că:

- a) era foarte frig. b) atinge blana mătăsoasă a lui Fram.
c) o răsuflare fierbinte îi atinse obrazul. d) se mișcă ceva.

Răspunsul corect

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Fram s-a urcat în barcă:

- a) după ce i-a salvat pe vânători. b) înainte de a-i salva pe vânători.
c) înainte de a adormi. d) după ce s-a trezit.

Răspunsul corect

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Ca totem, ursul este un simbol al:

- a) liniștii interioare. b) dezechilibrului sufletesc.
c) rezistenței în condiții vitrege. d) vieții în liniște și armonie.

Răspunsul corect

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili corectitudinea sau incorectitudinea acestuia, bazându-te pe informațiile din cele două texte.

ENUNȚ	CORECT	INCORECT
Fram stătu mult la îndoială până să treacă la fapte.		
Egon, ascuns în blana ursului, a început să plângă.		
Fram alege să rămână în deșerturile polare.		
Ursul polar are un strat gros de grăsime, care îl protejează împotriva frigului.		
Ca totem, ursul polar simbolizează viața tensionată și plină de aventură.		
Când ursul iese din bârlog să joace, verifică dacă își vede sau nu umbra pe pământ.		

FIȘA DE LUCRU II

Itemii 1, 2, 3, 4 și 5

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde cerințelor formulate.

TEXTUL 1

Încăperea părea o construcție simplă, dar solidă, cu ziduri groase. Cei doi cireșari organizară un control temeinic și metodic, căutând ieșirea secretă pe care erau siguri că încăperea o posedă. Ursu bocăni cu târnăcopul în fiecare zid în afară de cel în care era ușa și care era astupat din afară. Nu lăsă nicio palmă de zid necercetată, dar nu găsi nici urmă de ușă.

— *Imposibil! se încăpățână Dan. Camera trebuie să aibă un rost. Și singurul pe care-l poate avea este acela de a tăinui o intrare secretă. Vezi tu un altul? Eu oricât mă chinui nu-i găsesc altul.*

— *Mai știu și eu ce să cred? Fiecare descoperire pare plină de speranțe și de promisiuni. [...]*

— *Să cercetăm podeaua! De-aceea am lăsat-o la urmă. Întotdeauna intrările secrete se află în podea. [...]*

Ursu avusese inspirația să-și arunce, înainte de a coborî, uneltele înăuntru. Zgârie cu ajutorul cazmalei două diagonale. Apoi împărți podeaua încăperii în patru părți egale, tot prin linii făcute de vârful târnăcopului. Luă apoi la cercetare fiecare parte a podelei. Rase cu lopata pojghița de pământ de la suprafață până ajunse la zid. Când podeaua fu astfel curățită plimbă cu atenție lumina lanternei din ungher în ungher. Într-un colț, spre zidul din fund, zări un cerc de pământ cât jumătate de palmă. Își dădu imediat seama că trebuie să se afle o gaură acolo. Poate chiar mai mult.

Dan urmări cu atenție mișcările lui Ursu. Îl văzu luând partea de fier a cazmalei, introducându-i colțul în însulița aceea de pământ și răsucind. Auzi și el clinchetul metalic pe care-l scoase vârful târnăcopului. [...]

— *Un chepeng! tremură Dan de emoție. Ai văzut, Ursule?*

În loc de răspuns, Ursu băgă vârful cazmalei în inel și începu să tragă cu toată puterea de coada de lemn care mai rămăsese. [...]

Băgă din nou vârful cazmalei și trase... trase până avu senzația că-i pocnesc și venele și tâmplele. Chepengul se mișca. Se ridicase cu câțiva milimetri. Mai trase o dată din răspuțeri. Una din muchii depășise podeaua. [...]

În fața ochilor celor doi cireșari apăruse o scobitură. În interiorul scobiturii era o ladă de metal. Scoaseră lada afară. Scobitura se termina foarte aproape de suprafață. Ursu bocăni cu vârful târnăcopului, dar zgomotul era înfundat. Nu mai încăpea nicio îndoială. Scobitura nu continua printr-un gang secret.

În sfârșit, se puteau ocupa de obiectul găsit. Lada nu avea lacăte și era numai rugină.

Deschiseră capacul și spre surprinderea lor văzură o altă lădiță de lemn. [...] Dar și această lădiță adăpostea o altă ladă de metal mai puțin atinsă de rugină și încuiată. [...]

Ursu manevră cu lopata. Capacul de metal nu rezistă prea mult. Sări în lături, dar înăuntru se afla o altă lădiță de lemn foarte bine păstrată. Lemn dur, fără moarte.

— *Asta-i culmea! spuse Dan uimit. Ce comori s-or fi aflând înăuntru? Scoaseră amândoi cu grijă lada de lemn din interiorul celorlalte lăzi. [...]*

Pentru Ursu, înarmat cu târnăcopul, deschiderea lăzii era un fleac. Totuși mânuie vârful cazmalei cu multă atenție ca să nu distrugă lădița. Odată capacul în lături, cei doi își aruncară privirile în interiorul lăzii. Altă

lădiță? Sau... Se așteptau să vadă luciul comorii, monezi, giuvaeruri. Nimic strălucitor, nicio fărâmbă de metal. Niște cârpe putrezite și niște scoarțe vechi. Atât! Acesta era tot conținutul lăzii. O răsturnare cu fundul în sus, o întoarșeră pe o parte și alta. În zadar. Lada nu mai conținea nimic altceva.

Dan tocmai era pe cale să scoată o înjurătură, când Ursu cu un gest rapid desfăcu scoarțele. În interiorul scoarțelor se aflau niște coli de hârtie. Două coli de hârtie. Dan se repezi asupra lor. [...]

Colile erau umplute cu un scris mărunț de mână. Erau scrise cu litere chirilice. Dan se uita la Ursu. Vlăjganul se scuza cam încurcat:

— Eu, din păcate, habar n-am! Poate cunoști tu alfabetul chirilic?

— Nu cunosc decât cifrele... Stai că parcă descifrez ceva... [...] Ia notează, Ursule:

...7 ...1 ...4 ...1. Ce-ar putea să însemne aceasta. Uite aici în josul colii, 7141...

— N-o fi anul? își dădu cu părerea Ursu.

— Ai dreptate, Ursule! Anul șapte mii o sută patruzeci și unu. Ia scade din el cinci mii cinci sute opt.

— O mie șase sute treizeci și trei! răspunse Ursu, prompt. Anul o mie șase sute treizeci și trei. De-atunci trebuie să fie documentul.

— Cred c-am descoperit ceva grozav, Ursule. Ia gândește-te la vechime. Și mai ales la grija cu care a fost ascuns și păstrat documentul. Te pomenești că toată zidirea asta s-a făcut pentru el!

Constantin Chiriță, *Cireșarii*, vol. *Castelul fetei în alb*

TEXTUL 2

Fortificația bastionară de la Alba Iulia este cea mai mare cetate din România, care stă în picioare de mai bine de 300 de ani. Cetatea este locul în care vă puteți întoarce în timp, de-a lungul a două milenii, printre vestigiile a trei fortificații, din tot atâtea epoci diferite. Altfel spus, fiecare cetate ridicată aici a înglobat-o pe cea veche: Castrul ridicat de romani, Cetatea medievală și Cetatea Alba Carolina. [...]

Piatra de temelie a Cetății a fost pusă în 4 noiembrie 1715. În linii mari, se consideră că anul de încheiere al lucrărilor este 1738, deși au existat diferite lucrări și în anii următori. Fortificația, concepută pe o suprafață de 110 hectare, cu o incintă apărută de trei rânduri de ziduri, a primit o formă stelată, cu șapte bastioane alternate cu șase raveline, străbătute de galerii boltite, toate delimitate de șanțuri adânci. Forma de stea cu șapte colțuri este dată de cele șapte bastioane, care formează în zona centrală „incinta de siguranță” a fortificației, cea mai importantă și cea mai bine protejată. [...]

Cetatea ridicată în inima Transilvaniei s-a dovedit a fi cel mai impunător monument baroc al provinciei. O particularitate a Cetății este dată de succesiunea celor șase porți, situate pe axa est-vest. Altfel spus, pe Traseul Turistic al „Porților Cetății”, care face legătura între Centrul Civic și cartierul Platoul Romanilor, aflat în zona de vest a municipiului Alba Iulia.

Impunătoarea fortificație a primit numele împăratului Carol al VI-lea, în vremea căruia a fost ridicată, respectiv Carlsburg–Cetatea lui Carol.

Rolul Cetății a fost unul militar, de apărare, dat de sistemul bastionar, de tipologia pieselor de artilerie cu care a fost înzestrată, precum și de mărimea trupelor existente în interiorul ei. Cetatea a fost atacată o singură dată în existența ei militară, dar niciodată cucerită.

<https://albaiuliaqr.ro/cetatea-alba-carolina/>